

ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН

Тези підготовлено у межах проекту 101048173 — Monetary policy — ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH "Успіхи і недоліки монетарної політики Європейського Союзу: наслідки для України"

Funded by the
European Union

Монетарна політика – це набір інструментів, що використовуються центральним банком країни для контролю загальної пропозиції грошей і сприяння економічному зростанню[1]. Монетарна політика відіграє життєво-важливу роль у підтримці економічного зростання та стабільності. Впливаючи на вартість запозичень, доступність кредитів і фінансові умови, монетарна політика може стимулювати або пом'якшувати економічну активність. Особливо актуальним в дослідженні монетарної політики є порівняльне дослідження її особливостей та впливу на показники економічного розвитку в різних регіонах задля імплементації та поширення досвіду та реформ інших країн.

У дослідженні розглянуті ефекти монетарної політики в таких країнах як США, Німеччина та Японія, як найбільш економічно розвинутих країн в кожному відповідному регіоні. Для емпіричного дослідження в даній роботі було обрано дослідити вплив основних показників монетарної політики США, Німеччини та Японії на ВВП даних країн, оскільки ВВП є універсальним показником, який відображає зміни в продуктивності економіки та економічного зростання. Період дослідження становить 2001-2023 роки.

Для кожної з країн була побудована матриця кореляції наступних показників з ВВП: рівень інфляції (Infl), рівень безробіття (Unempl), обсяг споживчих витрат (Expenses) та обсяг грошової маси (Money Sup). Результати представлені у табл. 1. З даної таблиці можна простежити пряму кореляцію між ВВП та інфляцією, споживчими витратами й обсягом грошової маси в США та Німеччині, а також зворотну кореляцію між ВВП та рівнем безробіття в усіх представлених країнах. Отриманий результат означає, що при збільшенні рівню цін, обсягу грошової маси в економіці та споживчих витрат населення

простежувалось відповідне зростання ВВП. А при періодах зростання безробіття, ВВП зменшувалось в обсязі.

Таблиця 1

Кореляційна таблиця індикаторів монетарної політики на ВВП США, Німеччини та Японії

	США	Німеччина	Японія
INFL	0,34	0,54	0,56
UNEMPL	-0,33	-0,81	-0,76
EXPENSES	0,98	0,99	-0,11
MONEY_SUP	0,97	0,99	0,71

Джерело: розраховано авторами.

Варто відзначити, що споживчі витрати мають зворотну кореляцію з ВВП в Японії. Даний результат можна пояснити наступним чином. Оскільки країна впродовж довгого періоду зіштовхувалась із дефляцією, то в суспільстві склались певні дефляційні очікування, які утримують населення від значним витрат. Таким чином, оскільки дана кореляція також є незначною (особливо в порівнянні із США та Німеччиною), можна зробити висновок, що обсяги споживчих витрат майже не корелюють із обсягом ВВП. Надалі для кожної з країн було побудовано регресійну модель, яка мала наступний вигляд:

$$GDP = \beta_1 * Infl + \beta_2 * Unempl + \beta_3 * Expenses + \beta_4 * Money Sup + c \quad (1)$$

Першим розглянутим показником був R-квадрат, також відомий як коефіцієнт детермінації, є статистичним показником, який вказує частку дисперсії залежної змінної, яку можна пояснити незалежною змінною (змінними) у регресійній моделі. Для моделі США даний показник склав 98%, а для Німеччини – 98,9%. Проте R-квадрат моделі Японії становить -3%, що говорить про незалежні змінні не пояснюють коливання залежної. Тому теоретична модель не була підтверджена у випадку Японії.

Даний результат може бути наслідком того, що є інші показники, які більш точно пояснюють коливання ВВП. Так як Японія є експортоорієнтованою країною, то обсяги експорту та імпорту можуть бути більш доречними для пояснення економічного зростання країни. Окрім того, через завеликі обсяги грошової маси в Японії, яка більш аніж в 2 рази перевищує її ВВП, канали впливу монетарної політики зменшують свою ефективність, що й простежується статистично незначимою моделлю

У таблиці 2 представлено рівень значущості та коефіцієнти кожного з показників для моделей США та Німеччини. Даний показник використовується під час перевірки гіпотез для визначення статистичної значущості тестової статистики. Він являє собою ймовірність відхилення нульової гіпотези, коли вона насправді вірна. Коефіцієнт демонструє рівень коливання залежної змінної при зміні незалежної на 1 пункт.

Таблиця 2

Рівень значущості та коефіцієнти індикаторів монетарної політики

	Рівень значущості			
	Infl	Unempl	Expenses	Money_Sup
США	0,253	0,409	0,000	0,128
Німеччина	0,052	0,035	0,000	0,000
	Коефіцієнт			
	Infl	Unempl	Expenses	Money_Sup
США	0,122	-0,069	1,375	0,132
Німеччина	0,021	0,020	1,128	0,420

Джерело: розраховано авторами.

Обсяг споживчих витрат мав рівень значущості 1% для кожної з країн. Кореляцію між споживчими витратами та ВВП можна пояснити тим, що споживчі витрати є суттєвою складовою ВВП. Коли споживачі витрачають більше, це зазвичай вказує на активізацію економічної діяльності, що призводить до зростання ВВП. Для США лише даний індикатор мав достатній рівень. Коефіцієнт даного показника становив 1,375. Це говорить про те, що при збільшенні споживчих витрат на 1 пункт, ВВП зростав на 1,375 пункти.

Проте у моделі Німеччини усі незалежні змінні виявились статично значущими. За модулем коефіцієнтів найбільший вплив має обсяг споживчих витрат. Найменші коефіцієнти мали рівень інфляції та безробіття. При цьому варто відзначити, що на відміну від таблиці кореляції, де ВВП та безробіття мали зворотну кореляцію, в даній моделі безробіття має прямий вплив на ВВП. Даний результат може бути спричинений високотехнічним розвитком Німеччини та високим рівнем автоматизації, що позитивно впливає на обсяг ВВП країни за рахунок зростання валового виробництва, але негативно на зайнятість населення. Окрім того, має місце й перенос виробництва у країни з меншою оплатою праці.

Отже, з даного дослідження можна зробити висновок, що стабільний вплив монетарної політики на ВВП в досліджуваних країнах простежується лише в Німеччині. Це може бути наслідком того, що монетарна політика відповідає економічному циклу в країні, який також значно залежить від геополітичних й економічних подій та глобального попиту, а не є найвизначнішим фактором при зростанні ВВП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Thomas Brock. Monetary Policy Meaning, Types, and Tools. 2024. URL: <https://www.investopedia.com/terms/m/monetarypolicy.asp#:~:text=Monetary%20policy%20is%20enacted%20by,%2C%20spending%2C%20and%20savings%20rates.>
2. Inflation, consumer prices (annual %). World Bank Database. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG>
3. US Money Supply (bn USD). FRED Economic Data. URL: <https://fred.stlouisfed.org/series/M2SL>
4. Unemployment, ILO estimate (annual %). World Bank Database. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>
5. Germany Money Supply (trln EUR). Trading Economics Database. URL: <https://tradingeconomics.com/germany/money-supply-m2#:~:text=Money%20Supply%20M2%20in%20Germany%20averaged%201051.00%20EUR%20Billion%20from,source%3A%20Deutsche%20Bundesbank>
6. Broad money (LCU). World Bank Database. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/FM.LBL.BMNY.CN>
7. USA Consumer Spending (bn USD). Macrotrends Database. URL: <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/USA/united-states/consumer-spending>
8. Germany Consumer Spending (bn USD). Macrotrends Database. URL: <https://www.macrotrends.net/globalmetrics/countries/DEU/germany/consumerspending#:~:text=Germany%20consumer%20spending%20for%202022,a%202.39%25%20decline%20from%202018.>
9. Japan Consumer Spending (bn USD). Macrotrends Database. URL: <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/JPN/japan/consumer-spending#:~:text=Data%20are%20in%20current%20U.S.,a%201.12%25%20increase%20from%202018.>